

Editorial
Paisatges perduts, paisatges en perill

En el present número de la revista DRASSANA us presentem un dossier dedicat al conjunt de les Drassanes Reials de Barcelona. Actualment, des del Museu Marítim, estem escalfant motors per a una nova etapa on tot el que té a veure amb aquest important conjunt arquitectònic i els seus més de 700 anys d'història serà objecte preferent d'estudi i de difusió. El coneixement integral de les Drassanes Reials requereix d'un projecte de gran volada que tot just ara rep un impuls important amb la redacció d'un Pla de Recerca específic i amb la posada en marxa de diferents iniciatives que converteixin aquest repte en una prioritat de cara als propers anys.

Com a mostra de tota la riquesa a tractar, en el dossier de la revista recollim les conclusions i els resultats d'alguns treballs de recerca que, des de diferents punts de vista i amb una aproximació pluridisciplinària, ajudin a entendre més i millor algunes claus d'aquesta «joia» gòtica. Arquitectes, historiadors, arqueòlegs o urbanistes fan unes pinzellades que, des del rigor històric i científic, són necessàries per abordar tots els aspectes que envolten i expliquen les Drassanes. Un conjunt d'estudis molt complets, però segurament no tan exhaustius com es requeriria. I és que un dels temes

pendents pel que fa al nostre coneixement de l'edifici és la seva integració en el teixit urbà de la ciutat i, en relació amb això, en el paisatge.

Parlem d'un paisatge del passat, que cal conèixer i recrear però que és

irrecuperable. I aquesta reflexió ens porta cap a una altra direcció, més actual: el valor del paisatge com una part més del patrimoni natural i cultural. Aquesta és una qüestió que s'està posant sobre la taula darrerament en diversos fòrums i que, sens dubte, ha de ser motiu de debat i de treball en un futur immediat. Patrimoni significa connexió amb el passat, amb els entorns naturals i amb l'entorn de l'home. Parlem de patrimoni cultural, patrimoni natural... però tot és un i el mateix a la vegada. Aquesta concepció integradora del patrimoni és defensada per la UNESCO des de l'any 1972 i planteja que les accions de l'home i de la natura constitueixen un únic patrimoni per a la humanitat. Un llegat que hem de protegir de forma global, i no compartimentar-lo si no és per defensar-lo millor.

Aquesta idea queda extraordinàriament il·lustrada quan parlem de paisatge i, més concretament des del nostre punt de vista, del paisatge litoral. La costa, les platges i cales, les illes, fins i tot la mar oberta, no són només un espai físic sinó l'escenari on es plasmen i desenvolupen les activitats marítimes i on aquestes deixen petjada per a la història. L'entorn paisatgístic ens fa sentir la pertinença a algun lloc, explica moltes co-

ses i és l'espai de les nostres tradicions socials, de la identitat cultural i de la nostra història. Tots sabem quin nivell d'agressió ha patit i pateix el paisatge litoral a la Conca Mediterrània, sobretot pel fet de ser un destí turístic de milions de persones que vénen a veure i gaudir d'un petit paradís però que, inconscientment, estan contribuint a degradar-lo, pels impactes que inevitablement pateix i que massa sovint no es tenen en compte.

Malgrat el perill, a la zona de la Mediterrània, l'interès per aquest tipus de patrimoni és encara molt recent. Valorat per un sector molt petit, no té en absolut un interès gaire generalitzat, encara que cada vegada més s'hi està prestant més atenció. La valoració i les polítiques de protecció del paisatge litoral han de ser incloses en tots els projectes de futur encaminats a la salvaguarda del patrimoni. Iniciatives i actes com la creació a França de «Le Conservatoire du littoral» o totes les propostes d'articulació d'un *turisme sostenible* necessiten el suport i el recolzament de totes les institucions i també de la societat civil. I ara ha arribat el moment de passar de la reflexió i del debat a la pràctica, cal anar fins a les propostes de treball concretes i específiques. Cal començar a posar fil a l'agulla abans no sigui massa tard.